

6. Rodzoneanlæg som fuglebiotop.

Som følge af den intensive menneskelige aktivitet bliver de naturlige vandbiotoper stadig mindre. Af den såkaldte "Røde Liste" fremgår det, hvilke arter der især er truede. I Nedersachsen er f.eks. 50 fuglearter i fare. Ud fra et naturbeskyttelses-synspunkt bør man idag udnytte enhver mulighed for at skabe nye livsvilkår for truede arter til erstatning for de mistede. Ud fra dette aspekt er rodzoneanlæggenes rørskove af betydning.

6.1 Rørskoves egnethed.

Rodzoneanlæggenes rørbevoksede arealer imødekommer forskellige fuglearters biotopkrav. Mangelen på åbne vandflader reducerer dog artsantallet. De fleste vade- og svømmefugle foretrækker ganske vist rørskove som ynglebiotop, men de er henvist til de åbne vandflader, når de søger føde.

Ved bedømmelse af kunstigt tilvejebragte rørskove ud fra deres egnethed som fuglebiotop må man nødvendigvis tage de nære og lidt fjernere omgivelser med i betragtning. Fugle søger ofte føde andre steder, end hvor de har rederne. Der er for nogen tid siden etableret et "Europa-reservat" i Riddagshausen-Weddeler vådområde (Braunschweig). I forbindelse med planlægningen af biotopbeskyttelsen undersøgte man, hvorledes de forskellige fuglearters biotopkrav kunne forenes med de forhåndenværende landskabstyper og deres vegetation.

- På den følgende side bringes en liste over de fuglearter (med undtagelse af svømmefugle), som lever i moser og rørskove, men som iøvrigt også påtræffes i andre landskabstyper.

Det fremgår af denne oversigt, at rør- og sivskove især benyttes som ynglepladser. Nogle arter, f.eks. rørdrom, rørsanger-arter m.m. er især henvist til disse områder.

De carnivore fuglearter finder i rørskovene et stort antal leddyr, således som FRUMEL (1980) har konstateret i udstrakte rørskove langs Bodensøen (ved Mattnau-halvøen). Om vinteren og under fugletræk opsøges rørområderne af andre fugle, der her finder et stort næringsreservoir af overvintrende insekter, biller etc. FRUMEL påviser endvidere, at selv ganske små rørområder kan være livsnødvendige rasteplasser for trækfugle.

Sammenfattende kan det fastslås, at rørskove er meget attraktive for et stort antal fuglearter.

Fuglearter	Landskabstyper									
	Åbne vandflader, vanddybde 0,3 m	Overgangszone m. mose og rørskov	Skovbevokset mose	Engpartier i mose	Fugtige græsningssarealer	Højreliggende skovzone	Åbent landbrugsareal	Hegn	Brakmarker	Grusgrave
Rørdrum	F	RF								
Rørhøg		RF		RF	F		F		F	F
Lærkefalk	F	F	F		F	F	F	F	F	F
Vandrikse		RF	RF							
Plettet Rørvagtel		RF	RF							
Mose- hornugle		F		RF	F		F			
Savisanger		R								
Rorsanger		R								
Skægmejse		R								
Rørspurv		R		R						

F: Fødebiotop R: Rugebiotop

Tabel 7. Fugles biotopkrav, spec. siv- og rørskovbestand (fra HAAREM, HOPPENSTEDT og LANGER, 1980).

Særlig i de intensivt udnyttede kulturområder vil rodzoneanlæg - udover den egentlige rensningseffekt - have positiv indvirkning på fuglelivet.

6.2 Ornitologiske erfaringer med rodzoneanlæg i drift.

Rensningsanlæggene i Othfresen og Bielefeld (se pkt. 5.5.1 og 5.5.2) har været underkastet en nærmere undersøgelse vedrørende deres ornitologiske betydning. Det må dog pointeres, at ingen af disse anlæg kan betegnes som typiske eksempler på nyoprettede rodzoneanlæg. Anlægget i Othfresen opstod i et allerede eksisterende, ganske vist truet, vådområde. Rodzoneanlægget i Bielefeld er placeret på en fugtig eng, nær et søområde. I begge tilfælde indgår rensningsanlægget som del af et rigt varieret landskab. Derfor er disse biotoper værdifulde refugier for et karakteristisk, til vådområder knyttet dyreliv.

Der blev i 1976/77 gennemført en optælling af rugende fugle i hele det oprindelige bundfældningsbassin i Othfresen (Rehfeldt 1978). Blandt de i Niedersachsen truede fuglearter fandt man flg. antal rugende par:

2 par skægmejser, et par savisangere, 6 par vandrikser, 4 par rørhøge og et par plettet rørvagtel, muligvis også krikænder.

Vådområdet har også stor betydning som rasteplass for trækfugle. Amfibiefaunaen er ligeledes repræsenteret med mange arter.

Der foreligger imidlertid også en af den nedersachsiske landsforvaltning udarbejdet plan for anvendelse af Othfresenrensningsanlægget som biotop (DAHL og EBERLING 1979); i forbindelse med de vandbygningstekniske foranstaltninger, der er nødvendige for forbedring af recipientforholdene for rodzoneanlægget, omfattede forslaget også forbedringer af biotopkvaliteten for fugle og amfibiefauna.

Under en optælling af fuglebestanden i hele det af firmaet WINEL anvendte vådområde blev populationen af rørsangere og rørspurve i det rørbevoksede areal henholdsvis 17 og 7 rugende par pr. 10 ha.

Under fugletrækket blev arealet besøgt af 33 fuglearter (BADER 1981).
